

Onderzoek: Vlees eten

Mei 2018

Over dit onderzoek

3Vraagt is onderdeel van het EenVandaag Opiniepanel en stuurt circa eens per maand een vragenlijst aan leden tussen de 16 en 34 jaar. De uitslagen worden gepubliceerd door EenVandaag en op jongerenplatforms van NPO3 en andere platforms van de Publieke Omroep.

Aan het onderzoek onder het jongerenpanel van EenVandaag deden 2150 jonge mensen mee. Het online onderzoek vond plaats van 2 tot en met 7 mei 2018. De resultaten zijn na weging representatief voor drie variabelen, namelijk leeftijd, geslacht en spreiding over het land.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met lissette.van.vliet@eenvandaag.nl

Samenvatting

'Een derde van de jongeren eet minder vlees'

Stampopot zonder spekjes, pasta met een groentesaus of roti vegetarisch. Bij veel jongeren gaan deze gerechten er prima in. Een derde van de jongeren (32%) zegt het afgelopen jaar minder vlees te zijn gaan eten. Dat blijkt uit onderzoek van 3Vraagt onder jongeren van het EenVandaag opiniepanel. Het panel ondervroeg 2150 jongeren tussen de 16 en 34 jaar in aanloop naar de NPO3 Foodweken.

Dat de jongeren hun eetpatroon hebben aangepast komt vooral omdat ze meer rekening willen houden met hun gezondheid, het milieu en dierenwelzijn. Martijn (27 jaar): *"ooit was ik echt een vleeseter, maar sinds een jaar eet ik bewust minder. Mijn vriendin is veel met voeding bezig en ze wees me erop dat veel vlees eten niet goed voor je is. We proberen daarom te minderen en gelukkig zijn er genoeg alternatieven op de markt."*

Erik (30 jaar): *"het minder vlees eten is een beetje natuurlijk verlopen. Ik heb interesse in hoe voedsel gemaakt wordt en waar het vandaan komt. Wat is de impact op dierenleed, het milieu en al het andere wat daarbij komt kijken? Zo ben ik er eigenlijk meer op gaan letten. En als ik vlees eet, is het biologisch."*

Meer jongeren denken zoals Martijn en Erik. Drie op de vijf (63%) zegt het niet belangrijk te vinden om elke dag vlees te eten. Ze geven aan dat overmaat slecht is voor je gezondheid. Daarnaast is de productie van vlees belastend voor het milieu en bij massaproductie staat het welzijn van dieren niet voorop. Opvallend is het verschil van mening tussen mannen en vrouwen. Van de ondervraagde vrouwen vindt driekwart (78%) het niet belangrijk om elke dag vlees te eten, terwijl dit bij mannen de helft is (52%).

Lauren (21 jaar): *"ik ben ermee opgegroeid dat er altijd vlees in je maaltijd zit. Het is inmiddels gewenning. Maar, als vlees ineens niet meer in het avondeten zou zitten, dan zou ik dat niet erg vinden."*

Een op de vijf (22%) jongeren in het onderzoek geeft aan alle dagen van de week vlees te eten. Ze eten net als Lauren wat de pot thuis schaft, willen de voedingsstoffen uit vlees niet missen of vinden het gewoonweg te lekker om een dag over te slaan. Een op de tien jongeren (12%) eet nooit vlees.

Geen meerderheid voor vleestaks

Er wordt in Nederland weleens nagedacht over de invoering van een vleestaks, waardoor de belasting op vlees omhoog gaat. De helft (54%) van de ondervraagde jongeren is tegen de invoering van zo'n taks. De jongeren vinden dat je zelf mag bepalen of je wel of geen vlees eet en dat de overheid zich hier niet mee moet bemoeien. Ook zien ze vlees als een eerste levensbehoefte.

Wat is een vleestaks?

Bij de productie van vlees komen broeikasgassen vrij. Deze dragen bij aan klimaatverandering. Om de klimaatdoelen te kunnen halen en het milieu te ontlasten, wordt er weleens gesproken over de invoering een vleestaks. Dat wil zeggen dat de belasting op vlees wordt verhoogd, waardoor het duurder wordt. Dit zou consumenten moeten stimuleren om minder vlees te kopen.

"Je moet zelf kunnen bepalen wat je eet", vindt Martijn. "De overheid kan beter meer voorlichting geven over de gevolgen van vlees eten. Ik denk dan aan campagne filmpjes op radio, tv en sociale media die stimuleren dat je na gaat denken over alternatieven voor vlees."

Erik: "ik denk zelfs dat een taks averechts kan werken. Als vlees nog duurder wordt en je wilt er niet minder van eten, dan zullen mensen sneller het goedkopere vlees kopen en het nog duurder geworden biologische vlees laten staan. Zo blijf je de bio-industrie stimuleren."

Lauren is het daar niet mee eens. Zij is juist voor een vleestaks: "ik denk dat veel mensen uit gemak vlees kopen en dat een taks ervoor zorgt dat mensen gaan nadenken over het kopen van vlees. Als duurder vlees leidt tot milieubewustere keuzes maken, dan kan dat toch niet fout zijn?"

EenVandaag belde met

Martijn

27 jaar

Student

HBO Retailmanagement

Lauren

21 jaar

Student

WO Rechten

Erik

30 jaar

Farmaceutisch

Wetenschapper

NPO3 Foodweken

Waar komt ons voedsel vandaan, wat zit erin en gaan we soms niet te obsessief met eten om? Vanaf 14 mei staan NPO 3 en npo3.nl zes weken lang in het teken van eten tijdens de [Foodweken](#). In de week van 23 mei leer je alles over veganisten. Zij eten plantaardig en gebruiken dus helemaal geen dierlijke producten als vlees, vis, zuivel of eieren. Wat eten ze dan wel?

1. Wel of geen vlees eten

Hoe vaak eet jij gemiddeld vlees?

	Alle deelnemers	Mannen	Vrouwen
Nooit:	12%	7%	18%
1-3 dagen per week:	23%	18%	28%
4-6 dagen per week:	42%	44%	40%
7 dagen per week:	22%	31%	13%
Weet niet / geen mening:	1%	0%	1%

Hoe belangrijk vind jij het om elke dag vlees te eten?

	Alle deelnemers	Mannen	Vrouwen
Belangrijk:	37%	52%	21%
Niet belangrijk:	63%	48%	78%
Weet niet / geen mening:	0%	0%	1%

Open reacties: Waarom vind je het eten van vlees wel of niet belangrijk?

De meerderheid van de ondervraagden (67%) geeft aan dat ze het niet belangrijk vinden om elke dag vlees te eten. Ze zijn van mening dat het niet nodig, of zelfs ongezond is, om zo veel vlees te eten als de samenleving tegenwoordig doet. Daarnaast geven ze aan dat de vleesindustrie slecht is voor het milieu en dierenwelzijn. Ook geven deelnemers aan dat er tegenwoordig genoeg en lekkere vleesvervangers verkrijgbaar zijn, waardoor ze vlees niet missen bij het eten van een vegetarische maaltijd.

Hier een willekeurige selectie uit de open antwoorden:

'Alsof je vlees nodig hebt om gezond te zijn. Zo'n ongelooflijke onzin. Je kunt het prima vervangen met peulvruchten en vleesvervangers, en niet alleen het menselijk lichaam is daardoor beter af, maar ook de beesten en de wereld. Ik zie geen redenen om veel vlees te gaan eten.'

'Ik kan prima een paar dagen zonder vlees. Er zijn genoeg lekkere alternatieven, zoals vleesvervangers. Ik zou nooit 100% vegetariër willen zijn, maar ben er van overtuigd dat het goed is als iedereen wat zou 'consuminderen' wat vlees betreft.'

'De vleesindustrie is ontzettend slecht voor het milieu en de dieren worden waardeloos behandeld. Ik wil hier niet meer aan meewerken, dus ben ik gestopt met vlees eten.'

'We eten tegenwoordig gewoon absurd veel vlees. Het mag best iets meer luxe worden. Als iedereen het minder zou eten, zouden we misschien wel genoeg land en middelen hebben om al het vlees biologisch te produceren.'

Deelnemers aan het onderzoek die het wel belangrijk vinden om elke dag vlees te eten (37%) geven vooral aan dat ze het lekker vinden. Daarnaast denken ze dat mensen de voedingsstoffen uit vlees nodig hebben om gezond te leven. Ze zien vlees bijvoorbeeld als de beste manier om eiwitten binnen te krijgen.

Hier een willekeurige selectie uit de open antwoorden:

'Dat is het lekkerste gedeelte van de maaltijd.'

'De mens is een omnivoor, dus ik vind dat vlees of vis bij de maaltijd hoort. Daarnaast is het ook nog eens lekker, beter kan toch niet?'

'Het is een zeer goede bron van eiwitten en andere goede stoffen voor het lichaam. Als iemand die veel sport, vind ik het belangrijk om veel voedingsstoffen binnen te krijgen.'

Stelling:

'Ik vind vlees een onmisbaar onderdeel van mijn dagelijkse maaltijd'

	Alle deelnemers	Mannen	Vrouwen
Eens:	37%	50%	23%
Oneens:	61%	47%	75%
Weet niet / geen mening:	2%	3%	2%

Als je denkt aan je eetpatroon van een jaar geleden, wat is van onderstaande uitspraken het meest op jou van toepassing?

Ik ben helemaal gestopt met vlees eten:	4%
Ik eet minder vlees:	28%
Ik eet ongeveer evenveel vlees:	57%
Ik eet meer vlees:	4%
Weet niet / ik eet al meer dan een jaar geen vlees:	7%

Stelling: 'Ik probeer minder vlees te eten maar dat lukt niet'

Op mij van toepassing:	12%
Niet op mij van toepassing:	86%
Weet niet / geen mening:	2%

Open reacties: Waarom probeer je wel of niet minder vlees te eten?

Een meerderheid van de ondervraagden (86%) geeft aan niet bezig te zijn om minder vlees te gaan eten. Een aantal van de jongeren is al vegetariër of veganist, waardoor ze nooit vlees eten. Andere jongeren geven aan dat ze al lange tijd niet meer elke dag vlees eten. Daarnaast zijn er veel jongeren die vlees niet willen missen in hun dagelijkse maaltijden, bijvoorbeeld vanwege de voedingsstoffen en de smaak. Ook geven jongeren die thuis wonen aan dat hun ouders bepalen wat er wordt gegeten, door de boodschappen die ze in huis halen en het eten dat ze koken voor hun kinderen.

Hier een willekeurige selectie uit de open antwoorden:

'Ik doe niet mee aan dat soort onzin. Een leven zonder het eten van vlees is voor mij een leven dat het niet waard is om geleefd te worden.'

'Waarom zou ik? Vlees is het best deel van de maaltijd, qua smaak maar zeker qua voedingsstoffen.'

'Ik probeer niet actief om minder vlees te eten, dat vind ik onnodig. Als het gaat om dierenwelzijn of uitstoot. Als het gaat om dierenwelzijn of uitstoot, kan je voor biologische producten kiezen.'

'Ik ben al minder vlees gaan eten. Geen broodbeleg meer met vlees en meer vegetarische maaltijden. Dus, geprobeerd en gelukt. Nu vind ik het best, dus probeer ook niet meer.'

'Als ik uit huis ben, zou ik gezonder eten en ook minder vlees.'

'Ik ben al jaren vegetariër en ik voel geen enkele behoefte om vlees te gaan eten. Ik zou me daar ook niet goed bij voelen.'

Jongeren die wel aangeven dat ze het afgelopen jaar minder vlees zijn gaan eten (12%), doen dit vooral omdat ze meer rekening willen houden met hun gezondheid, het milieu en dierenwelzijn. Daarnaast vinden ze dat er genoeg diervriendelijke alternatieven zijn voor vlees tegenwoordig.

Hier een willekeurige selectie uit de open antwoorden:

'Ik ben sinds 1 januari gestopt met vlees eten omdat ik me heb verdiept in de industrie en daar absoluut niet meer aan wil bijdragen. Daarnaast is het bizar dat er zoveel vlees

gegeten wordt terwijl de gevolgen van klimaatverandering al zichtbaar zijn en binnen een aantal jaar onomkeerbaar.'

'Vlees is verschrikkelijk duur, een enorme belasting voor het milieu, de bio-industrie is wreed tegen dieren, vlees uit de supermarkt bevat allerlei troep die slecht is voor onze gezondheid, er zijn goede alternatieven voor vlees. Heb je nog meer redenen nodig?'

'Minder vlees eten is gezonder, diervriendelijker, duurzamer en niet per se noodzakelijk voor een goede gezondheid. Daarom eet ik ook minder.'

'Er zijn zo veel lekkere vleesvervangers!'

2. Vleestaks

Er wordt regelmatig gesproken over een 'vleestaks'. Dit wil zeggen dat vlees duurder wordt, doordat de overheid hier meer belasting op heft. Nederland doet dit bijvoorbeeld al bij drank en sigaretten. Nu is de heffing op vlees 6% en sommige partijen pleiten ervoor dit te verhogen naar 21%.

Voorstanders verwachten dat mensen minder vlees gaan eten als het duurder wordt. Ze zouden dat een goede zaak vinden omdat de productie van vlees slecht is voor het milieu en de dieren.

Tegenstanders zien vlees als een eerste levensbehoefte en willen geen extra drempels opwerpen om vlees te kunnen kopen. Ook zien ze de taks als 'betutteling' door de overheid: ze vinden dat mensen zelf verantwoordelijk zijn en moeten blijven voor wat ze eten.

Ben jij voor of tegen de invoering van een vleestaks?

Voor: 40%

Tegen: 54%

Weet niet / geen mening: 6%

Open vraag: Waarom?

De meerderheid (54%) van de ondervraagde jongeren is tegen een vleestaks. Ze geven aan dat het aan de consument zelf is om te bepalen of ze wel of geen vlees kopen en niet aan de overheid. Daarnaast zijn de tegenstanders van mening dat vlees onderdeel uitmaakt van een gezond voedingspatroon. Zij zien vlees niet als luxeartikel en vinden het zonder extra taks al duur genoeg. Ook denken ze dat huishoudens met een lager inkomen de dupe zullen worden van deze regel, omdat ze dan minder vlees kunnen kopen. Volgens de jongeren zal een vleestaks er ook niet per se voor zorgen dat ze minder vlees gaan eten, zolang vleesvervangers niet goedkoper worden.

Hier een willekeurige selectie uit de open antwoorden:

'De mens is een omnivoor. We hebben vlees dus nodig.'

'Ik denk dat als al het vlees een percentage duurder wordt, dat mensen dan alleen maar nog meer plofkippen en nog minder biologisch vlees zullen kopen. Ik denk dat een maatregel waarbij diervriendelijker vlees en vleesvervangers relatief goedkoper worden ten opzichte van dieronvriendelijk vlees beter zou zijn.'

'Overheid moet eens oprotten met deze onzin. Het is regelrechte discriminatie van mensen met een laag inkomen en bovendien betutteling.'

Voorstanders van een vleestaks geven aan dat de vleesindustrie slecht is voor het milieu en een taks een goede manier is om dit door te belasten aan de consument. Daarnaast vinden ze dat Nederland als welvaartsstaat rekening moeten houden met het welzijn van dieren. Volgens hen kan met het geld van de vleestaks de leefomstandigheden van slachtvee worden verbeterd. Ook zijn ze van mening dat de hoeveelheid vlees die Nederlanders eten slecht is voor de volksgezondheid. Volgens de jongeren zal de vleestaks ervoor zorgen dat de consument minder vlees zal eten en zo een gezonder levensstijl aan zal nemen.

Hier een willekeurige selectie uit de open antwoorden:

'De huidige bodemprijzen van vlees zenden een signaal uit dat het allemaal heel normaal is, al die volle schappen met vlees. Dat is het natuurlijk niet.'

'Als dit het dierenwelzijn bevordert, dan ben ik er zeker toe bereid meer voor vlees te betalen.'

'De vleesindustrie is slecht voor het milieu. Er wordt zoveel water en voedsel verbruikt voor een stukje biefstuk! Daarbij veel vervoer, veel uitlaadgassen, veel ontbossing. De vleestaks zou resulteren in minder vleesconsumptie en daar zou het milieu op vooruitgaan.'

'De mens heeft niet perse vlees nodig, het is in grote mate zelfs slecht voor ons. Het is een luxeproduct.'

Stel: in Nederland wordt de btw op vlees verhoogd van 6% naar 21%. Alle producten met vlees erin worden hierdoor 15% duurder.

Als vlees 15% duurder zou worden: denk jij dat je het dan minder zal gaan eten, of dat je ongeveer hetzelfde zal blijven eten?

Ik denk dat ik dan minder vlees zou eten: 36%

Ik denk dat ik dan ongeveer evenveel vlees zou blijven eten: 50%

Weet niet / ik eet nooit vlees: 14%